

~~21-4-78~~

c. 3h. 2. 4

81112

25289

LOGICAE

~~27-4-78~~

CHRYSOSTOMI

IAVELLI ORDINIS

PRÆDICATORVM,

COMPENDIVM,

OPERE AC DOCTRINA,

*iuxta librorum Logicae Aristotelis ordinem
mirabili breuitate confectum.*

QVAE OMNIA MVLTQ,

quam antea sunt à nobis accuratius
emendata.

VENETIIS, MDC.

Apud Lucium Spinedam.

TRACTATVVM

qui in eo continentur

PRIMVS est de præcogno-
scendis.

Secundus, de Partibus propo-
sitionis.

Tertius, de Propositione.

Quartus, de Quinque Vniuersalibus.

Quintus de Prædicamentis.

Sextus, de Syllogismis formalibus.

Septimus, de Suppositionibus.

Octauus, de Ampliationibus, & Appella-
tionibus.

Nonus, de Consequentijs.

Decimus, de Probationibus Terminorum.

Vndecimus de Syllogismo demonstratiuo,
in quo continetur Aristotelis doctrina in
lib. Poster.

CHRYSOSTOMVS²
CRESCENTIO SVO
BENE AGERE.

Nimaduertens Crescenti fili
sortitum te fuisse a summo
rerum conditore ingenio-
sum, docilemque animum
tam moralibus, quàm spe-
culatiuis habitibus facile
decorandum nefarium pro-
fecto, atque impium quid
commisſe me arbitrarer, ſi te quem (vt ita dixerim)
intellectualiter genui, & a primis annis probatis mo-
ribus formare conatus ſum, permetterem iam adole-
ſcentem vulgaribus terrenis atque mechanicis, vt
degenerem, & mente depreſſum artibus & ſtudijs
inuolui, at rectius dixerim demergi atque ſœdari. Cō-
ſtanti igitur atque inflexibili propoſito ſtatui Deo
optimo aſpirante, te in limite diſciplinabilis adole-
ſcentiæ iam conſtitutum, & in grammaticis græcè
latineq; apprime eruditum, ad eam quã appellamus
Logicã ſine Dialecticam, vtpote modum, & regulam
ſciendi, rectiſſimo calle deducere, & erudire. Hæc
namque unica eſt clauis, & ianua ad quoscuque
ſcientificos habitus. Sine ea cæcutiens intellectus ne-
ſcit quo tendat. Nam logica, ſecundùm magnum Al-
bertum, latitantem veritatem aperiri, errores dam-

nat, falsitatem ostendit, & rectum lumen, quo in omni vera contemplationis opere dirigimur, ostendit. Hac ut fidissimo duce a^t phisicas mathematicasque disciplinas, & ad diuinam, quam dicimus Metaphisicā, patebit tibi additus. Sine ea nullus artifex, siue practicus, siue speculatiuus proualeat, & quicūq; absque Logica docent, aut addiscunt, disputāt aut dictā, suadent, aut determinant, in incertum conceptur, & uoces, & propositiones, & rationes iactant. Ergo per Logicam omnes sine ea nullae possunt uenari, acquiri et perfectē sciri artes. Ut autem per rectas semitas planas, & faciles ingenium tuum non ui, sed natura docilem, iuxta uota mea dirigere ualeam, ne multiplicibus, & obscuris, & contra se inuicem pugnantibus scriptionum in hoc negocio, tum realiter, tum sophistice, siue terminaliter tractatibus inuoluaris, formaturus sum tibi atque ordinaturus, iuxta mei consuetudinem, & innatam proprietatem totius Logice compendium ad eam, quae est apud Aristotilem, & non aliter Isagogicum, resolutum, clarum, & ordinatissimum. Quod non modo tibi, sed & profuturis seculis bonarum artium amatoribus quā utile fiet. Hoc tu, cuique similis ueluti stella immobili, & clara duce pedetentim, & gradatim ad optatissimum philosophiae portum deducemini. Ne dubiter. Vale ingeniale decus, nec patiaris tantos talesque tui gratia sumptos frustrari labores.

3

REVERENDI MAGISTRI
Chrysostomi, Iacelli Canapitij
Ordinis Predicatorum,

Compendium Logicae Isagogicum ad eam, quæ
est apud Aristotelem.

Rdinaturus Logicae compendium pro neophitis, intendo non recedere à via peripatetica. Quod dico, ut præseruem me a sophistarum captiunculis, quæ magis addiscentes confundunt, quam dirigant. In quibus nonnulli per totam vitam laborant, & insudant, & nunquam ad veras doctrinas pertingunt. Neque enim verè scire desiderant, sed id tantùm, quod secum disputantes inescant, atque decipiant. Erit igitur adolescentes præsens compendium, ut introductorium ad ea omnia, quæ Aristoteles diffusè in singulis suæ logicæ libris detrahit. Diuidemus autem ipsum in vndecim tractatus.

Primus erit, de aliquibus, ut vniuersalibus principijs præcognoscendis.

Secundus, de partibus propositionis.

Tertius, de propositione.

Quartus, de quinque vniuersalibus, siue prædicabilibus.

Quintus, de antepredicamentis, & predicamentis, & postpredicamentis.

Sextus, de syllogismo formali.

Septimus, de suppositionibus proprijs, & improprijs, relationalius absolutis.

Octauus, de ampliationibus, & appellationibus.

Nonus, de consequentijs.

Decimus, de probationibus terminorum.

TRACTATUS PRIMVS

Vndecimus, de syllogismo demonstratiuo, in quo continebitur tota doctrina Aristotelis in libro poster.

IN hoc primo tractatu agendum est de aliquibus vniuersalibus, vt principijs, siue quorum præcognitione veniremus in omnibus sequentibus per incognita.

Hæc autem erunt septem, & sic præsens tract. continebit septem capita.

Primo, quis fuerit veræ logicæ primus & sufficiens auctor.

Secundo, quid sit, Logica, siue Dialectica.

Tertio, quod Logicæ adæquatum subiectum.

Quarto, quæ sit Logicæ utilitas, vel necessitas.

Quinto, qualis scientia sit, & sub qua parte scientiæ contineatur.

Sexto, Quomodo in partes suas diuidenda sit.

Septimo, a quo primo incipiendum est in Logica.

Quis fuerit veræ Logica primus auctor. Cap. I.

IN primo capite declarandum est quis fuerit veræ Logicæ primus auctor. Tu igitur aduerte, quod Arist. 2. lib. Elenchorum c. vlt. refert modum, quo reliquæ scientiæ, & artes primo inuentæ sunt. Deinde quomodo successu temporis complementum suscepit. Refert etiam modum, quo Logica inuenta est primo, & sufficienter tradita.

Quantum ad primum, inquit Arist. quod quælibet scientia, & ars ab aliquibus primis inuenta quidem est, & excogitata. valde tamen imperfectè, à posterioribus autem paulatim & subtilius elaborata adeo incrementum suscepit, quod tandem completa est. Tu tamen aduerte, q, vt inquit Arist. illud primum in qualibet arte, & scientia inuentum licet paruum sit, vtilius tamen ac melius est posterioribus inuentis, & additis est. n. primum scientiæ, aut artis principium. Licet autem prima principia inuenta sint parua in magnitudine, sunt tamè maxima in virtute, quoniã ab ipsis totum pendet. Nam sicut arbor miræ altitudinis virtualiter continetur in paruo seminis grano, ex quo generatur, sic ars, & scientia virtualiter continentur in primis ac breuibus principijs, à pri-